

Akceptuję
MOM

RECENZJA

dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. n. med. Bartosza Symonidesa w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne, sporządzona w oparciu o decyzję DRKN.Z3.400.48.2025 o przekazaniu wniosku z dnia 15.03.2025 r. dra do Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, a następnie uchwałę nr 37/2025 Rady Naukowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 17.06.2025 r.

Tytuł osiągnięcia naukowego:

„Badania nad nadciśnieniem tętniczym u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek leczonych nerkozastępczo – charakterystyka kliniczna, epidemiologia i implikacje terapeutyczne”

Dr n. med. **Bartosz Symonides** ukończył w 1993 roku I Wydział Lekarski Akademii Medycznej w Warszawie (obecnie Warszawski Uniwersytet Medyczny), uzyskując dyplom lekarza z wyróżnieniem. Po odbyciu stażu podyplomowego w Centralnym Szpitalu Klinicznym AM w Warszawie rozpoczął pracę zawodową i naukową w macierzystej uczelni, w ówczesnej Klinice Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Chorób Naczyń, obecnie Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Od 1994 do 2001 roku był zatrudniony na stanowisku asystenta, a od roku 2001 na stanowisku adiunkta.

W 2000 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk medycznych na podstawie pracy pt. *„Zastosowanie angioplastyki oraz rekonstrukcji chirurgicznej w leczeniu chorych z nadciśnieniem naczyniowo-nerkowym”*, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. n. med. Andrzeja Januszewicza. Rozprawa ta stanowiła istotny wkład w rozwój diagnostyki i leczenia wtórnych postaci nadciśnienia tętniczego, stanowiąc jedną z pierwszych w Polsce kompleksowych analiz skuteczności leczenia inwazyjnego zwężeń tętnic nerkowych.

Dr Symonides posiada bogate kwalifikacje kliniczne, potwierdzone tytułami specjalisty w dziedzinie chorób wewnętrznych (2000), kardiologii (2005), hipertensjologii (2006) oraz angiologii (2011). Całą dotychczasową karierę zawodową związał z Warszawskim Uniwersytetem Medycznym, gdzie prowadzi działalność kliniczną, dydaktyczną i naukową,

uczestnicząc jednocześnie w licznych krajowych i międzynarodowych projektach badawczych dotyczących nadciśnienia tętniczego, chorób naczyniowych, niewydolności serca i schorzeń nerek.

Od początku swojej pracy naukowej dr Symonides koncentruje się na zagadnieniach związanych z patogenezą i leczeniem nadciśnienia tętniczego, zarówno pierwotnego, jak i wtórnego. Już w latach 90. uczestniczył w badaniach nad hormonalnymi i neurohumoralnymi mechanizmami regulacji ciśnienia tętniczego, wykazując znaczenie takich czynników jak endotelina, neuropeptyd Y czy aktywność układu współczulnego. Kolejnym etapem jego badań były analizy dotyczące patofizjologii zwężenia tętnicy nerkowej oraz skuteczności angioplastyki i zabiegów chirurgicznych w leczeniu nadciśnienia naczyniowo-nerkowego.

Dorobek naukowy kandydata obejmuje ponad **60 publikacji**, w tym prace oryginalne, poglądowe oraz rozdziały w podręcznikach akademickich. Łączny **Impact Factor** to **78,582**, a liczba cytowań według Scopus i Web of Science wynosi ponad 350, przy wskaźniku Hirscha **12**. Wśród publikacji dr Symonidesa znajdują się prace zamieszczone w renomowanych czasopismach, takich jak *Nephrology Dialysis and Transplantation*, *Journal of Clinical Medicine*, *Renal Failure*, *Kidney and Blood Pressure Research*, *Archives of Medical Science* czy *Polish Archives of Internal Medicine*.

Znaczną część dorobku stanowią badania populacyjne i kliniczne o dużym znaczeniu praktycznym, m.in. analiza danych z badań NATPOL 2011, prace z zakresu epidemiologii nadciśnienia tętniczego w Polsce, a także badania dotyczące czynników psychologicznych i hormonalnych w patogenezie nadciśnienia. W ostatnich latach działalność naukowa dr Symonidesa skoncentrowała się na problematyce nadciśnienia tętniczego u chorych z przewlekłą chorobą nerek, w tym u pacjentów dializowanych.

Współpracując z ośrodkami krajowymi (m.in. Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Instytut Kardiologii w Warszawie) oraz zagranicznymi (Department of Nephrology and Hypertension, Albert-Ludwigs-Universität Freiburg, Niemcy), prowadził badania nad patofizjologią nadciśnienia, rolą aktywacji neurohormonalnej i dysfunkcji śródbłonna, a także nad oceną skuteczności farmakoterapii w chorobach sercowo-naczyniowych i nerkowych.

Dr Symonides jest również autorem i współautorem **19 rozdziałów w podręcznikach akademickich i monografiach** wydanych przez wiodące polskie wydawnictwa medyczne (PZWL, Via Medica, Medical Education). Jego dorobek dydaktyczny i popularyzatorski obejmuje liczne wykłady dla lekarzy w ramach kursów specjalizacyjnych CMKP, szkolenia z zakresu diagnostyki nadciśnienia wtórnego, a także publikacje o charakterze edukacyjnym.

Na szczególne podkreślenie zasługuje jego udział w ogólnopolskim projekcie **Pol-SCORE2-OP**, realizowanym w 2024 roku we współpracy z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego PZH – PIB oraz Gdańskim Uniwersytetem Medycznym. W projekcie tym dr Symonides odpowiadał za adaptację algorytmu stratyfikacji ryzyka sercowo-naczyniowego do populacji polskiej seniorów, co stanowi przykład praktycznego zastosowania wiedzy naukowej w krajowym systemie ochrony zdrowia.

Działalność naukowa i kliniczna kandydata ma charakter interdyscyplinarny, łączący hipertensjologię, nefrologię i kardiologię. Jego prace odznaczają się spójnością tematyczną, wyraźnie widocznym kierunkiem rozwoju naukowego oraz konsekwentnym pogłębianiem problematyki nadciśnienia tętniczego, zwłaszcza opornego i wtórnego, a także jego powikłań naczyniowych i nerkowych.

Dr n. med. Bartosz Symonides wykazuje pełną samodzielność naukową i organizacyjną, prowadzi własne badania kliniczne, jest liderem analiz epidemiologicznych i współautorem publikacji o wysokim poziomie merytorycznym. Jego działalność dydaktyczna i naukowa pozostaje integralnie związana z praktyką kliniczną, a dorobek naukowy wnosi wymierny wkład w rozwój współczesnej hipertensjologii i nefrologii klinicznej w Polsce.

Ocena całokształtu dorobku naukowego dr n. med. Bartosza Symonidesa

Dorobek naukowy dr. n. med. Bartosza Symonidesa jest obszerny, spójny tematycznie i konsekwentnie rozwijany od ponad trzech dekad. Od początku kariery naukowej kandydat koncentruje się na zagadnieniach z pogranicza hipertensjologii, nefrologii, angiologii i kardiologii, łącząc precyzyjną analizę patofizjologii chorób układu krążenia z podejściem klinicznym i epidemiologicznym.

Jego badania wpisują się w klasyczną tradycję polskiej szkoły nadciśnienia tętniczego, reprezentowanej przez ośrodek warszawski, a równocześnie wnoszą nowe wątki dotyczące

nadciśnienia opornego na leczenie, zaburzeń mikrokrążenia, a w ostatnich latach – nadciśnienia u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek leczonych dializą. Tematyka ta ma znaczenie kliniczne i społeczne, odpowiadając na realne wyzwania współczesnej medycyny.

Dorobek dr. Symonidesa obejmuje – według analizy bibliometrycznej przeprowadzonej przez Bibliotekę Główną Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – 33 pełnotekstowe prace oryginalne, 10 prac poglądowych, 19 rozdziałów w podręcznikach i monografiach, 1 list do redakcji oraz 46 streszczeń kongresowych. Łączny Impact Factor publikacji wynosi 78,58, zaś łączna liczba punktów MNiSW – 2075.

Według baz Web of Science i Scopus, kandydat posiada H-index = 12 i ponad 350 cytowań, co świadczy o trwałym oddziaływaniu jego dorobku w środowisku międzynarodowym.

Charakterystyka dorobku przed doktoratem

Już przed uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych dr Symonides był współautorem kilku prac, w których analizował hormonalne i naczyniowe mechanizmy regulacji ciśnienia tętniczego. Szczególnie istotne są jego badania dotyczące roli endoteliny-1, neuropeptydu Y oraz aktywności układu renina–angiotensyna–aldosteron (RAA) w zaburzeniach profilu dobowego ciśnienia tętniczego. Wykazał, że brak nocnego spadku ciśnienia („non-dipping”) wiąże się z podwyższonym stężeniem wspomnianych hormonów, co stanowiło wówczas oryginalne spostrzeżenie w polskiej literaturze medycznej.

Ten etap badań charakteryzowała ścisła współpraca z zespołem prof. Andrzeja Januszewicza i dr. Jacka Lewandowskiego. Był to czas, w którym kandydat kształtował solidny warsztat metodologiczny, obejmujący pomiary hormonalne, analizę mikrokrążenia i interpretację danych z całodobowego monitorowania ciśnienia tętniczego (ABPM).

Dorobek po uzyskaniu stopnia doktora

Po obronie pracy doktorskiej w 2000 roku dr Symonides poszerzył zakres badań o zagadnienia związane z etiologią i leczeniem nadciśnienia wtórnego oraz z diagnostyką chorób naczyniowych nerek. Jego publikacje z lat 2000–2010 obejmują badania nad skutecznością angioplastyki tętnic nerkowych, wpływem leczenia inwazyjnego na przebudowę lewej komory serca, a także oceną czynników ryzyka restenozy.

W kolejnych latach kandydat rozwijał współpracę interdyscyplinarną z ośrodkami nefrologicznymi i biochemicznymi. Zajmował się oceną funkcji nerek u chorych z nadciśnieniem tętniczym, porównując różne wzory estymacji filtracji kłębuszkowej oraz parametry wydalania sodu i potasu w moczu. Współautor kilku istotnych prac walidacyjnych, które potwierdziły przydatność wzorów CKD-EPI i PAHO do szacowania 24-godzinnego wydalania elektrolitów na podstawie próbki moczu.

Po roku 2015 dr Symonides przesunął akcent swoich badań w stronę badań populacyjnych, klinicznych i translacyjnych, których wspólnym mianownikiem pozostaje nadciśnienie tętnicze i jego konsekwencje narządowe. Jego publikacje z tego okresu można pogrupować w kilka nurtów tematycznych:

1. Nadciśnienie i choroby naczyniowe nerek – badania nad diagnostyką i rokowaniem u chorych ze zwężeniem tętnicy nerkowej, w tym analiza ultrasonograficzna kryteriów rozpoznania (publikacje w *Vascular Medicine*, *Arch Med Sci*).
2. Nadciśnienie u pacjentów dializowanych – cykl prac z ostatnich lat (2023–2025) dotyczących opornego nadciśnienia tętniczego u pacjentów leczonych hemodializą i dializą otrzewnową.
3. Farmakoterapia nadciśnienia w przewlekłej chorobie nerek – analizy bezpieczeństwa stosowania inhibitorów układu renina–angiotensyna u chorych dializowanych z zachowaną diurezą.
4. Epidemiologia i prewencja – współudział w rekaliibracji algorytmu Pol-SCORE2-OP oraz w badaniu NATPOL 2011, które stanowią największe projekty oceny ryzyka sercowo-naczyniowego w populacji polskiej.

Warto podkreślić, że prace kandydata z ostatnich lat ukazywały się w czasopismach o zasięgu międzynarodowym i o dużym współczynniku IF (m.in. *Journal of Clinical Medicine*, *Nephrology Dialysis and Transplantation*, *Renal Failure*), co świadczy o jego aktywności w środowisku naukowym także poza granicami kraju.

Dorobek naukowy dr. Bartosza Symonidesa cechuje konsekwentny rozwój jednej osi tematycznej, która prowadzi od badań podstawowych (mechanizmy neurohormonalne

nadciśnienia) do dużych analiz klinicznych i epidemiologicznych (leczenie nadciśnienia u pacjentów dializowanych, ocena ryzyka sercowo-naczyniowego).

Wyróżnikiem jego badań jest kompleksowe podejście – łączenie aspektów klinicznych, populacyjnych i eksperymentalnych. Kandydat potrafi wykorzystać dane z dużych baz (NFZ, PZH), ale też samodzielnie projektować badania kliniczne w populacji wysokiego ryzyka. W swoich analizach stosuje współczesne metody statystyczne (analiza wieloczynnikowa, modele ryzyka, regresja logistyczna), co świadczy o dobrym przygotowaniu metodologicznym.

Dr Symonides jest autorem lub współautorem ponad 60 publikacji, przy czym w wielu z nich pełnił rolę autora korespondencyjnego lub głównego badacza. W autoreferacie jednoznacznie wskazał swój wkład procentowy w powstanie każdej z prac z cyklu habilitacyjnego (70–75% udziału). Uczestniczył w projektowaniu protokołów badań, analizie wyników, interpretacji danych oraz redakcji manuskryptów. Posiada zatem pełną samodzielność naukową, potwierdzoną zarówno dorobkiem publikacyjnym, jak i organizacyjnym.

Na tle krajowej hipertensjologii i nefrologii klinicznej dorobek dr. Bartosza Symonidesa należy ocenić jako znaczny i ponadprzeciętny. Łączny IF powyżej 78, H-index 12 i ponad 350 cytowań plasują go w czołówce badaczy o ugruntowanej pozycji w tej dziedzinie. Należy również zwrócić uwagę na równomierny wzrost dorobku – bez dłuższych przerw w publikacjach, co świadczy o stałej aktywności naukowej.

Podsumowując, całokształt dorobku naukowego dr. Bartosza Symonidesa cechuje się wysoką wartością merytoryczną, spójnością tematyczną i wyraźnym rozwojem od badań podstawowych do aplikacyjnych. Kandydat posiada solidny dorobek publikacyjny, utrwaloną pozycję w środowisku naukowym, umiejętność prowadzenia badań interdyscyplinarnych i samodzielność badawczą. Jego prace mają wymiar zarówno poznawczy, jak i praktyczny, stanowiąc wkład w poprawę diagnostyki i leczenia chorób układu sercowo-naczyniowego, zwłaszcza w grupie pacjentów z przewlekłą chorobą nerek.

Ocena osiągnięcia naukowego.

Osiągnięcie naukowe przedstawione przez dr. n. med. Bartosza Symonidesa stanowi spójny tematycznie cykl pięciu publikacji poświęconych zagadnieniu nadciśnienia tętniczego u chorych ze schyłkową niewydolnością nerek (ESKD) leczonych nerkozastępczo – zarówno hemodializą, jak i dializą otrzewnową. Cykl ten obejmuje prace opublikowane w latach 2023–2025 w wysoko punktowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, takich jak *Journal of Clinical Medicine*, *Nephrology Dialysis and Transplantation*, *Renal Failure* oraz *Kidney and Blood Pressure Research*. Łączny współczynnik Impact Factor pięciu publikacji wynosi 16,2, a łączna punktacja MNiSW – 530.

Wszystkie publikacje są ściśle powiązane tematycznie, metodologicznie i koncepcyjnie, tworząc zamknięty cykl badawczy, w którym kolejne prace rozwijają i uzupełniają wyniki poprzednich analiz. Ich wspólnym celem jest kompleksowa ocena częstości występowania, charakterystyki klinicznej, mechanizmów patofizjologicznych oraz skuteczności leczenia nadciśnienia tętniczego u chorych dializowanych. Cykl ten odpowiada na aktualne wyzwania kliniczne w nefrologii i hipertensjologii, gdzie mimo postępu technologicznego w terapii nerkozastępczej kontrola ciśnienia tętniczego nadal pozostaje jednym z kluczowych, nierozwiązanych problemów medycyny.

Wszystkie prace oparte są na dużych, rzeczywistych populacjach pacjentów dializowanych w Polsce, objętych opieką jednego z największych dostawców usług hemodializy – Fresenius Medical Care. Analizy mają charakter retrospektywny lub przeglądowy i obejmują setki do kilku tysięcy chorych, co nadaje badaniom unikalny walor populacyjny. Autor posłużył się jednolitą definicją nadciśnienia tętniczego i nadciśnienia opornego (resistant hypertension, RH) oraz jego postaci pozornie opornej (apparent treatment-resistant hypertension, aTRH) zgodnie z wytycznymi American Heart Association (AHA) z 2018 roku i European Society of Hypertension (ESH) z 2023 roku. Prace łączy również konsekwentne stosowanie parametrów klinicznych i laboratoryjnych (wiek, płeć, BMI, Charlson Comorbidity Index, choroby współistniejące, czas dializoterapii, ultrafiltracja, parametry eKt/V, ciśnienie przed- i poddializacyjne, liczba i rodzaj leków hipotensyjnych), co umożliwia porównywanie wyników między poszczególnymi analizami.

Dr Symonides zastosował w swoich badaniach podejście translacyjne, łącząc analizę statystyczną danych klinicznych z interpretacją patofizjologiczną. W sposób spójny pokazuje on, że czynniki odpowiedzialne za nadciśnienie u pacjentów dializowanych – takie jak przewodnienie, aktywacja neurohormonalna, sztywność naczyń, oporność na leczenie hipotensyjne czy niewłaściwe dawkowanie leków – mają wspólne podłoże w zaburzeniach hemodynamicznych i hormonalnych charakterystycznych dla ESKD.

Kolejnym elementem łączącym cały cykl jest praktyczny wymiar badań: wszystkie prace odnoszą się do codziennej praktyki nefrologicznej, wskazując luki w stosowanych strategiach terapeutycznych i podkreślając konieczność redefinicji standardów leczenia nadciśnienia u chorych dializowanych.

Cykl otwiera praca w *Journal of Clinical Medicine* z 2023 roku (publikacja nr 1), będąca najobszerniejszym opracowaniem dotyczącym **nadciśnienia pozornie opornego (aTRH)** w populacji polskich pacjentów hemodializowanych. Z analizy obejmującej blisko 6000 chorych wynika, że nawet 40% pacjentów spełnia kryteria aTRH. Praca ta stanowi punkt wyjścia całego cyklu, ponieważ precyzyjnie opisuje epidemiologię, czynniki ryzyka i charakterystykę kliniczną pacjentów z opornym nadciśnieniem w warunkach dializoterapii. Zastosowanie dwóch kryteriów pomiaru ciśnienia (przed- i poddializacyjnego) pozwoliło na wiarygodną ocenę zjawiska, a wyniki wykazały, że problem ten ma charakter powszechny, wieloczynnikowy i dotyczy głównie młodszych chorych z cukrzycą i chorobami sercowo-naczyniowymi.

Druga publikacja, opublikowana w 2024 roku w *Kidney and Blood Pressure Research*, rozwija wnioski z pracy pierwszej, koncentrując się na **bezpieczeństwie i skuteczności stosowania blokerów układu renina-angiotensyna (RASB)** u pacjentów hemodializowanych z zachowaną diurezą resztkową. Na podstawie analizy real-world data autor wykazał, że mimo obaw o ryzyko hiperkaliemii, RASB mogą być stosowane bezpiecznie i przynoszą korzyści kliniczne – poprawiają kontrolę ciśnienia, wydolność dializ i redukują ryzyko powikłań sercowo-naczyniowych.

Ta praca przenosi punkt ciężkości z czystej obserwacji epidemiologicznej na praktyczny aspekt farmakoterapii w warunkach dializy, stanowiąc logiczne rozwinięcie cyklu.

Trzecia publikacja (*Renal Failure*, 2024) ma charakter porównawczy i ocenia **profil sercowo-naczyniowy pacjentów oczekujących na przeszczepienie nerki** w porównaniu z osobami niezakwalifikowanymi do transplantacji. Na podstawie analizy blisko 5000 chorych autor wykazał, że pacjenci z listy przeszczepowej, choć młodszy i z mniejszą liczbą chorób współistniejących, wykazują równie częste występowanie nadciśnienia tętniczego, a wartości ciśnienia u nich przekraczają zalecane normy.

Badanie to ma duże znaczenie kliniczne, ponieważ pokazuje, że nawet u kandydatów do transplantacji kontrola ciśnienia jest niewystarczająca, co może wpływać na wyniki pooperacyjne.

Publikacja ta wypełnia ważną lukę w europejskiej literaturze i uzupełnia cykl o aspekt kwalifikacji transplantacyjnej i prewencji powikłań sercowo-naczyniowych.

Czwarta praca cyklu, opublikowana w *Nephrology Dialysis and Transplantation* (2023), stanowi kompleksowy przegląd piśmiennictwa dotyczący nadciśnienia opornego u pacjentów dializowanych.

Autor dokonuje w niej systematycznej analizy definicji, epidemiologii, metod pomiaru ciśnienia (ABPM, HBPM, BP przed- i poddializacyjnego) oraz strategii terapeutycznych. Publikacja ta ma charakter przeglądowo-analityczny i stanowi teoretyczne tło dla pozostałych prac cyklu, jednocześnie syntetyzując doświadczenie autora w interpretacji wyników własnych badań.

Należy ją uznać za fundament metodologiczny i przeglądowy cyklu – łączy badania własne z aktualnym stanem wiedzy i przedstawia autorską koncepcję redefinicji pojęcia nadciśnienia opornego w kontekście schyłkowej niewydolności nerek.

Cykl zamyka praca z 2025 roku, opublikowana w *Journal of Clinical Medicine*, poświęcona nadciśnieniu i nadciśnieniu opornemu u pacjentów dializowanych otrzewnowo (PD). Jest to pierwsze na świecie tak obszerne opracowanie przeglądowe w tej grupie chorych. Autor analizuje patofizjologię, epidemiologię, definicje oraz ograniczenia diagnostyczne nadciśnienia u pacjentów PD, podkreślając odmienną tę populacji w stosunku do hemodializowanych.

Wskazuje też na konieczność redefinicji wartości docelowych ciśnienia i włączenia czynnika resztkowej czynności nerek jako kluczowego elementu oceny oporności na leczenie.

Ta praca spina klamrą cały cykl, poszerzając jego perspektywę o drugą metodę leczenia nerkozastępczego i dostarczając nowej wiedzy o patofizjologii i postępowaniu w nadciśnieniu w peritonealnej terapii dializacyjnej.

Przedstawione pięć publikacji tworzy zwarty, logicznie skonstruowany cykl badawczy, który w sposób całościowy opisuje problem nadciśnienia tętniczego w schyłkowej niewydolności nerek – od epidemiologii, przez patofizjologię i metody diagnostyczne, po farmakoterapię i implikacje transplantacyjne. Zarówno zakres tematyczny, jak i kolejność publikacji wskazują na przemyślaną strategię badawczą i redakcyjną.

Cykl ten łączy perspektywę kliniczną z naukową, dostarczając nowych danych o dużym znaczeniu praktycznym i jednocześnie wypełniając istotną lukę w piśmiennictwie europejskim.

Nowatorstwo badań polega przede wszystkim na:

1. **opisaniu rzeczywistej skali nadciśnienia opornego w populacji polskich pacjentów hemodializowanych (publikacja 1);**
2. **wykazaniu bezpieczeństwa i zasadności stosowania RASB u pacjentów dializowanych z zachowaną diurezą (publikacja 2);**
3. **porównaniu profilu sercowo-naczyniowego kandydatów do transplantacji z populacją ogólną chorych dializowanych (publikacja 3);**
4. **kompleksowym ujęciu problemu nadciśnienia opornego w dializie w świetle najnowszych wytycznych ESH i KDIGO (publikacja 4);**
5. **pierwszym globalnym opracowaniu nadciśnienia opornego u pacjentów dializowanych otrzewnowo (publikacja 5).**

Wszystkie prace łączy autorski zamysł – stworzenie spójnej koncepcji kliniczno-naukowej nadciśnienia tętniczego w ESKD jako odrębnej jednostki patofizjologicznej wymagającej nowych kryteriów diagnostycznych i terapeutycznych.

Dr Bartosz Symonides wykazuje się w tym cyklu pełną samodzielnością badawczą i zdolnością do prowadzenia dużych analiz klinicznych z wykorzystaniem danych populacyjnych.

Opracowania te stanowią jego autorski dorobek koncepcyjny i metodologiczny, w którym widoczna jest zarówno biegłość kliniczna, jak i doskonała znajomość zagadnień z zakresu statystyki i epidemiologii medycznej.

Pod względem formalnym i merytorycznym cały cykl odpowiada wymogom stawianym osiągnięciu habilitacyjnemu:

- jest jednoznacznie ukierunkowany tematycznie,
- ma wyraźnie zdefiniowany cel badawczy,
- obejmuje oryginalne, publikowane w recenzowanych czasopismach prace o zasięgu międzynarodowym,
- wnosi nowe wartości poznawcze i aplikacyjne do współczesnej nefrologii i hipertensjologii klinicznej.

Cykl pięciu publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe dr. n. med. Bartosza Symonidesa jest dziełem spójnym, konsekwentnie zbudowanym i wyraźnie autorskim. Poszczególne prace – mimo że różnią się formą i zakresem (od badań populacyjnych, przez analizy farmakoterapii, po syntetyczne opracowania przeglądowe) – tworzą logiczną całość, której wspólnym mianownikiem jest dogłębne zrozumienie zjawiska nadciśnienia tętniczego w schyłkowej niewydolności nerek.

Osiągnięcie habilitacyjne dr. Bartosza Symonidesa wpisuje się w aktualne kierunki badań i wytyczne towarzystw naukowych (KDIGO, ESH, ERA-EDTA). Autor wprowadza do literatury szereg oryginalnych obserwacji i koncepcji, które mają potencjał trwale zmienić sposób myślenia o nadciśnieniu w populacji dializowanej. Wśród najważniejszych należy wymienić:

- zwrócenie uwagi na nieadekwatność klasycznych definicji nadciśnienia opornego w odniesieniu do pacjentów dializowanych oraz postulat ich redefinicji z uwzględnieniem specyfiki dializoterapii,
- wykazanie, że nadciśnienie pozornie odporne występuje nawet u 40% hemodializowanych, co czyni z niego jedno z najczęstszych i najbardziej złożonych powikłań ESKD,

- udowodnienie, że stosowanie leków blokujących układ renina-angiotensyna u pacjentów z zachowaną diurezą resztkową jest bezpieczne i przynosi korzyści kliniczne,
- identyfikację paradoksu klinicznego, w którym pacjenci oczekujący na transplantację – mimo lepszego ogólnego stanu zdrowia – mają gorszą kontrolę ciśnienia niż pozostali chorzy,
- przedstawienie autorskiej koncepcji „resztkowej oporności na leczenie” w dializie otrzewnowej oraz podkreślenie roli zachowania resztkowej funkcji nerek jako kluczowego elementu kontroli ciśnienia w tej grupie pacjentów.

Należy podkreślić, że wszystkie prace powstały z zachowaniem wysokich standardów metodologicznych. Autor stosuje konsekwentnie analizy wieloczynnikowe, uwzględniające zmienne demograficzne, kliniczne i dializacyjne, korzysta z rozległych baz danych i nowoczesnych narzędzi statystycznych. W swoich publikacjach dba o przejrzystość prezentacji wyników i ich interpretację zgodną z zasadami EBM (evidence-based medicine). Jego prace są czytelne, logiczne i pozbawione nadinterpretacji, co świadczy o rzetelności badawczej i dojrzałości naukowej.

Pod względem formalnym cykl publikacji w pełni spełnia wymagania stawiane osiągnięciom habilitacyjnym. Wszystkie prace zostały opublikowane w uznanych, recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, z wysokim współczynnikiem IF, a udział własny autora – według oświadczeń współautorów – waha się między 70 a 80%. Dr Symonides był autorem koncepcji, głównym analitykiem danych i twórcą końcowej redakcji wszystkich manuskryptów. Jego rola ma charakter wiodący i decydujący o ostatecznym kształcie publikacji.

Podsumowując, pięć publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego dr. Bartosza Symonidesa stanowi dzieło kompletne, spójne i o wysokiej wartości naukowej. Autor wykazał się w nich dojrzałością badawczą, umiejętnością prowadzenia i interpretacji dużych analiz klinicznych, zdolnością syntezy wiedzy oraz twórczym podejściem do problemów medycyny współczesnej. Cykl ten ma wymiar interdyscyplinarny, łączy naukę i praktykę kliniczną, a jego konkluzje znajdują zastosowanie w codziennej pracy lekarzy nefrologów,

hipertensjologów i kardiologów. Wnosi on istotny wkład w rozwój wiedzy o nadciśnieniu tętniczym w schyłkowej niewydolności nerek, jego diagnostyce i terapii, a także przyczynia się do lepszego zrozumienia związków między układem krążenia a dializoterapią.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska dr. n. med. Bartosza Symonidesa stanowi ważny i integralny element jego dorobku zawodowego. Kandydat, jako wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, konsekwentnie łączy działalność kliniczną i badawczą z nauczaniem kolejnych pokoleń studentów, lekarzy rezydentów i specjalistów. Jego aktywność dydaktyczna ma charakter ciągły, wielowymiarowy i obejmuje nauczanie przeddyplomowe, podyplomowe oraz popularyzację wiedzy w środowisku lekarskim i akademickim.

Od momentu objęcia stanowiska adiunkta w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, dr Bartosz Symonides jest odpowiedzialny za prowadzenie zajęć z zakresu hipertensjologii, chorób wewnętrznych i diagnostyki naczyniowej dla studentów kierunku lekarskiego oraz kierunków pokrewnych. Prowadzi seminaria, wykłady, ćwiczenia kliniczne i zajęcia fakultatywne, w tym cykle tematyczne poświęcone nowoczesnym metodom pomiaru ciśnienia tętniczego, interpretacji wyników całodobowego monitorowania ciśnienia (ABPM), patofizjologii nadciśnienia wtórnego i diagnostyce chorób tętnic nerkowych. Jego zajęcia wyróżniają się wysokim poziomem merytorycznym i dużą wartością praktyczną. Kandydat jest ceniony przez studentów za klarowny sposób przekazywania wiedzy, umiejętność łączenia teorii z praktyką kliniczną oraz tworzenie atmosfery aktywnego uczestnictwa i dyskusji naukowej.

Równoległe do nauczania przeddyplomowego, dr Symonides prowadzi bardzo intensywną działalność dydaktyczną na poziomie podyplomowym. Od kilkunastu lat współpracuje z Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego (CMKP) jako wykładowca i organizator kursów specjalizacyjnych z zakresu hipertensjologii, chorób wewnętrznych i kardiologii.

Dr Symonides wielokrotnie pełnił funkcję promotora i opiekuna naukowego. Był promotorem licznych prac magisterskich, recenzentem prac dyplomowych oraz opiekunem praktyk wakacyjnych studentów, w tym również uczestników międzynarodowych programów wymiany studenckiej (np. IFMSA). Jako opiekun Studenckiego Koła Naukowego działającego

przy Klinice Chorób Wewnętrznych, Nadciśnienia Tętniczego i Angiologii, aktywnie wspiera młodych badaczy w prowadzeniu projektów naukowych, opracowywaniu wyników i przygotowywaniu wystąpień konferencyjnych. Studenci i młodzi lekarze, którymi się opiekuje, wielokrotnie zdobywali nagrody za prezentacje swoich badań podczas krajowych i międzynarodowych konferencji, co potwierdza jego talent dydaktyczny i umiejętność inspirowania młodych naukowców do samodzielnej pracy badawczej.

Analizując całokształt działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr. Bartosza Symonidesa, należy podkreślić jej systematyczność, ciągłość i szeroki zasięg oddziaływania. Kandydat łączy aktywność dydaktyczną z naukową i kliniczną w sposób wzorcowy, co czyni jego profil zawodowy modelowym dla akademickiego nauczyciela klinicysty. Jego praca dydaktyczna ma charakter nie tylko obowiązku zawodowego, lecz także autentycznej pasji przekazywania wiedzy. Wyróżnia się wysoką kulturą pedagogiczną, zdolnością inspirowania i motywowania studentów oraz umiejętnością przekładania złożonych zagadnień naukowych na praktyczny język kliniczny.

Konkluzja końcowa

Na podstawie analizy dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz szczegółowej oceny osiągnięcia naukowego pt. *„Badania nad nadciśnieniem tętniczym u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek leczonych nerkozastępczo”* stwierdzam, że **dr n. med. Bartosz Symonides** spełnia wymagania określone w art. 219 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r., (Dz.U. z późn. zm.), dotyczące uzyskania stopnia doktora habilitowanego, w zakresie posiadania znacznego wkładu w rozwój dyscypliny nauki medycyny, potwierdzonego spójnym i oryginalnym cyklem publikacji naukowych o charakterze interdyscyplinarnym, wysokim poziomem samodzielności badawczej, aktywnością w projektach krajowych i międzynarodowych oraz znaczącym dorobkiem dydaktycznym i organizacyjnym.

Dorobek naukowy dr. Bartosza Symonidesa ma wysoką wartość poznawczą i aplikacyjną, jest oryginalny, spójny i ma znaczenie dla rozwoju nauk medycznych, zwłaszcza w zakresie hipertensjologii, nefrologii i medycyny wewnętrznej. Kandydat posiada ugruntowaną pozycję naukową, bogaty dorobek publikacyjny, doświadczenie w pracy dydaktycznej i

organizacyjnej oraz cechy samodzielnego badacza zdolnego do kierowania zespołami naukowymi i rozwijania własnych kierunków badań.

W związku z powyższym wnioskuję o nadanie dr. n. med. Bartoszowi Symonidesowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne.

Łączę wyrazy szacunku

Dr hab. Bartłomiej Guzik, Prof. UJ

Podpisano przez/ Signed by:
BARTŁOMIEJ
GUZIK
Data/ Date: 18.11.2025 14:50
mSzofir